

Список використаних джерел:

1. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.
2. Гриб А.М., Владишевська В.В., Дронов В.Ю. Загальні засади міжнародно-правового захисту прав людини// Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». – № 3. – 2023. - С.405-411.
3. Шуміло, Інеса Анатоліївна. Міжнародна система захисту прав людини : навчальний посібник / І. А. Шуміло. – Київ: ФОП Голембовська О.О. – 168 с
4. Цебенко С.Б., Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод і протоколи до неї// Юридичний науковий електронний журнал. - № 8/2022. -С. 596-598.

Сізокрилов М. В.

магістр політології

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

e-mail: michaelsizokrylov@gmail.com

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В БОСНІЇ І ГЕРЦЕГОВИНІ ЯК ПРОБЛЕМА НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Шлях Боснії і Герцеговини до Європейського Союзу був і залишається доволі складним та непередбачуваним через різного роду обставини, такі як існуючий адміністративно-територіальний устрій, в рамках якого влаштована Боснія і Герцеговина, політичний режим та політична система, які функціонують у цій державі тощо. Головне питання тут полягає в існуванні політичної волі у керівництва Боснії і Герцеговини до змін заради отримання успішного результату на своєму шляху до ЄС.

У 2019-2020 рр. до початку пандемії коронавірусу Європейський Союз та його неформальні лідери, в першу чергу, президент Франції Е. Макрон не були готові до розширення блоку, а зосереджувались на питанні внутрішньої реформи та консолідації ЄС та оптимізації управління всередині блоку, особливо після двох масштабних криз, через які пройшло Європейське Співтовариство у 2010-ті роки – це криза єврозони, яка розпочалась у 2009-2010 рр., та міграційна криза 2015 р.

Зокрема і через цю причину 10 грудня 2019 року на засіданні Ради ЄС було прийнято рішення стосовно висновків щодо заявки Боснії і Герцеговини на членство у ЄС. У рішенні Ради ЄС повідомлялося про те, що Боснія і Герцеговини в недостатній мірі на той час відповідала Копенгагенським політичним критеріям. Рада ЄС зробила акцент на тому, в якій сферах необхідно домогтися просування та суттєвих реформ, це, зокрема, верховенство права, права людини, захист прав етнічних меншин, гарантія демократичного врядування тощо [1].

Вже після початку повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України у 2022 році та суттєву зміну поглядів з боку європейської еліти на питання розширення ЄС існувало дуже багато невіршених і проблемних аспектів стосовно Боснії і Герцеговини. Одним з таких проблемних питань є рішення Європейського суду з прав людини від 29 серпня 2023 року, в якій політична система країни, що була створена на базі Дейтонської мирної угоди 1995 р. для припинення війни, піддається критиці через те, що вона, на думку ЄСПЛ, посилює внутрішні етнічні розбіжності та завдає шкоди демократичним виборам [2].

Європейський суд з прав людини у своєму рішенні постановив, що такий розподіл влади в Боснії і Герцеговині, який зараз є наявним, перетворив країну на «етнократію», де саме етнічна приналежність, а не громадянство, є ключовим фактором для отримання влади і ресурсів. На думку ЄСПЛ, з боку панівних етнічних груп Боснії і Герцеговини відбувається «контроль державних інститутів для просування своїх інтересів». Громадяни Боснії і Герцеговини, на думку ЄСПЛ, що належать до етнічних меншин або відкидають створений консенсус на базі етнічного націоналізму, «прирівнюються до громадян другого сорту» [2].

Це рішення ЄСПЛ фактично зобов'язує Боснію і Герцеговину зробити свою конституцію менш дискримінаційною, в разі невиконання цих рішень буде існувати суттєвий ризик перешкоджання вступу країни до

Європейського Союзу. За цим рішенням Боснія і Герцеговина має усунути повоєнне виборче розділення між двома ентитетами, яке засноване на етнічному принципі, та зробити цю державу однією виборчою одиницею без наявного наразі розподілу за етнічною ознакою [2].

Не дивлячись на наявність всіх цих проблемних питань у процесі вступу Боснії і Герцеговини до ЄС, цій державі у грудні 2022 року рішенням Європейської Ради був наданий статус кандидата на членство в ЄС, а вже у березні 2024 року Європейська комісія надала рекомендацію про початок перемовин про вступ до ЄС. Наступний крок стосовно затвердження рамки переговорів за рекомендацією Європейської комісії повинен бути зроблений тільки після відповідних кроків з боку Боснії і Герцеговини відповідно до звіту ЄК [3].

Список використаних джерел:

1. Рада ЄС визнала Боснію і Герцеговину не готовою до членства у ЄС. *LB.ua*. 11 грудня 2019. URL: https://lb.ua/world/2019/12/11/444533_sovet_es_schel_bosniyu_gertsogovinu.html
2. ЄСПЛ розкритикував систему виборів Боснії, яка діє на основі Дейтонської мирної угоди. *Європейська правда*. 29 серпня 2023. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/08/29/7168439/>
3. ЄК рекомендує переговори про вступ Боснії і Герцеговини в ЄС. *DW*. 12 березня 2024. URL: <https://www.dw.com/uk/evrokomisia-rekomendovala-pocati-peregovori-z-bosnieu-i-gercegovinou-pro-vstup-v-es/a-68506542>

Терещук М. М.

кандидат юридичних наук, старший викладач
Білоцерківський національний аграрний університет
e-mail: tereschuk2004@ukr.net

МЕХАНІЗМИ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Права людини становлять основний камінь будь-якої демократичної суспільної системи, а їх захист є однією з головних функцій парламенту. У